



Halland – Bästa livsplatsen 2035

Regional utvecklingsstrategi för Halland
Remissversion

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
2	Vad är en RUS och vad är den bra för?.....	2
3	Halland – Bästa livsplatsen 2035.....	3
4	En påminnelse om hur det var när vi startade.....	6
5	Ett gemensamt ramverk för Bästa livsplatsen.....	8
	Ta tillvara de styrkor vi har utvecklat hittills.....	8
	Vår region präglas av närhet, tillgänglighet och god livsmiljö.....	8
	I Halland har vi en historia av att skapa utveckling tillsammans.....	8
	Vår region är attraktiv och har förutsättningar för en hållbar tillväxt.....	9
	Ta itu med våra utmaningar.....	9
	Stärka Halland genom en god och långsiktig ekonomisk utveckling.....	9
	Stärka en hållbar närmiljö och en attraktiv livsmiljö i hela Halland.....	11
	Stärka Halland genom demokrati och delaktighet.....	12
	Ta oss an arbetet tillsammans.....	13
	Tillsammans i Halland.....	14
	Tillsammans med andra utanför Halland.....	14
6	Tillvägagångssätt för hållbar och handlingskraftig regional utveckling i Halland.....	15

1 Inledning

Hur ska Halland utvecklas de kommande femton åren? Hur ska vi möta vår tids samhällsutmaningar och skapa en stark, livskraftig och hållbar region? Det är vad den här regionala utvecklingsstrategin ger en övergripande beskrivning av. Förutom det pekar den på en riktning för alla halländska aktörer, hur vi tillsammans ska agera och tänka för att i möjligaste mån åstadkomma det vi vill uppnå.

År 2035 vill vi leva i ett mer sammanhållet, motståndskraftigt och delaktigt Halland – det vi omnämner som “Bästa livsplatsen”. Och dessa goda livsvillkor ska gälla för alla, oavsett om du är född här, har växt upp här, åldrats här eller nyss har flyttat hit. Det ska finnas likvärdiga möjligheter till utbildning, arbete och egen försörjning samt utsikter för ett balanserat och utvecklande arbetsliv samt en meningsfull och aktivt ålderdom.

Ingen ska lämnas utanför utvecklingen.

Vår utveckling är inget som ska äga rum i avskildhet, utan göras tillsammans med vår närliggande omvärld. Vår väg framåt ska även innebära minskade negativa konsekvenser på vår omvärld och på den globala utvecklingen, så ambitionerna stannar inte vid länsgränserna.

Viktigt att ha i åtanke är att vi tar avstamp i en tid av kris och komplexa samhällsfrågor. På grund av pandemin som råder i skrivande stund ställs krav på en omställning vars hastighet och omfattning aldrig tidigare skådats i modern tid. Ännu har vi inte sett alla samhällsekonomiska konsekvenser: det är fortfarande oklart vad vi behöver laga, utveckla och bygga upp igen.

Det vi däremot vet är att Halland historiskt sett har klarat kriser väldigt bra. Det har vi gjort tack vare en framtidstro och hårt arbete tillsammans. Det är nämligen bara genom att jobba tillsammans som vi löser våra problem. Och det är enbart genom att utforska och lära av misstagen som vi kan bli bättre på att forma vägen och driva utvecklingen.

Kort sagt, det är med en tydlig målsättning som vi tar sikte på framtiden. En målsättning som tar oss närmare visionen *Halland – Bästa livsplatsen*.

2 Vad är en RUS och vad är den bra för?

Region Halland har det regionala utvecklingsuppdraget att samordna, koordinera och leda processer som bidrar till en hållbar regional tillväxt och samhällsutveckling. RUS står för Regional utvecklingsstrategi och är en strategi för hur regionen Halland ska utvecklas långsiktigt. Med RUS som kompass och beslutsstöd kan aktörer i Halland i nästa steg anpassa sina planer, sina budgetar, sina visioner och sina vägval så att vi tillsammans bygger det samhälle vi vill leva i om femton år.

Den regionala utvecklingsstrategin är den övergripande riktningen och vägledningen för Hallands samhällsplanering. Den tas fram i enlighet med förordningen (2017:583) om regionalt utvecklingsarbete och med vägledning från centrala externa styrdokument såsom EUs långtidsbudget, den nationella tillväxtstrategin och Energi- och klimatstrategi för Halland.

Regionala utvecklingsstrategin får sitt genomförande och sin uppföljning av styrdokumenterna Tillväxtstrategi för Halland, Hälso- och sjukvårdsstrategi och Kulturstrategi med kulturplan. Dessa styrdokument är i sin tur vägledande för andra planer, program och strategier som t.ex. Regional bredbandsstrategi för Halland, Regional infrastrukturplan och Trafikförsörjningsprogram.

Enkelt är det förstås inte. En RUS ska kunna fungera som riktmärke för så vitt skilda aktörer som sjukvården, kultursektorn och privata näringsidkare, det är därför den föregås av en omfattande dialog- och remissprocess.

Strategin fokuserar på de områden som genom dialog och analys¹ tolkats som förenade för många av Hallands aktörer och hoppas att på det sättet skapa delaktighet. Fokus ligger på att samordna oss i det som förenar snarare än att forcera fram en inordning i en gemensam styrning.

Visionen, ”Halland - bästa livsplatsen”, ligger fast från föregående RUS. Målsättningen om att vara Bästa Livsplatsen även år 2035 definieras utifrån överenskommelsen Agenda 2030 och de 17 globala målen där den grundläggande principen är att *ingen ska lämnas utanför utvecklingen*. Principen innebär att alla människor, överallt, ska kunna ta del av utvecklingens framsteg. Ingen ska lämnas utanför utvecklingen och vi ska sträva efter att nå dem som är längst ifrån först.

Begreppet ”vi” i RUS:en definieras av de aktörer som bidrar till genomförandet av strategin. Det vill säga arbetsmarknadens olika parter, länets sex kommuner, akademien, idéburen sektor, företagsfrämjande organisationer, Region Halland, Länsstyrelsen och andra statliga myndigheter samt hallänningar. Vi har olika ansvar, resurser och kunskaper, och strategin är plattformen för kontinuerlig dialog och för ett kraftfullt genomförande.

¹Analysen av de regionala förutsättningarna återfinns på <https://publikationanalysregionalutvecklingsstrategi.regionhalland.se/>

3 Halland – Bästa livsplatsen 2035

Vår gemensamma, övergripande vision av Halland 2035 – Bästa livsplatsen kan sammanfattas så här:

*L*ikvärdiga uppväxtvillkor, ett utvecklande arbetsliv i balans och ett åldrande med bibehållen livskvalitet är det som ska möjliggöra för alla i Halland att skapa sig sin bästa livsplats. Hur och var i Halland vi än väljer att leva våra liv. Samtidigt ska regionen utvecklas så att det liv som levs här nu bidrar till att ge kommande generationer fortsatt möjlighet till ett gott liv.

I Halland ska alla människor ha möjligheten att vara delaktiga i samhället. De ska kunna bidra utifrån sina förutsättningar, oavsett kön, könsidentitet, sexuell läggning, ålder, funktionalitet, etnicitet, trosuppfattning, socioekonomi och utbildningsnivå. Ingen ska lämnas utanför.

Halland ska präglas av en regional utvecklingskraft som tillfredsställer dagens behov och samtidigt vara väl rustat för morgondagens utmaningar, var än i regionen de uppstår.

Likvärdiga uppväxtvillkor

Alla barn i Halland ska ha likvärdiga förutsättningar för goda uppväxtvillkor som stimulerar deras tidiga utveckling, inlärnin och hälsa. Genom ett systematiskt barnrättsarbete för och tillsammans med barn och unga ska vi skapa en grogrund för livslångt lärande och utveckling.

Tidiga och samordnade insatser från samhället ska kompensera och jämna ut konsekvenserna av de olika förutsättningar som finns. Vi ska se till att barn och unga får bättre förutsättningar att göra medvetna val som inte begränsas av kön eller av socioekonomisk bakgrund.

Möjlighet till ett utvecklande arbetsliv i balans

En god och jämlik hälsa i befolkningen kommer innebära att så många som möjligt ska kunna bidra i arbetslivet, vara delaktiga i samhällsutvecklingen och forma sina egna liv.

Att ha en inkomst att försörja sig är en förutsättning för att kunna bidra och påverka sina livsval. Hallänningen har förutsättningar att utveckla de förmågor som krävs för ett arbetsliv som innebär att ständigt lära nytt. Vi kommer att sätta särskilt fokus på grupper i sårbara situationer, samt se till att det finns tillgänglig och behovsanpassad vård och omsorg. Digitaliseringens möjligheter och personalens kunskaper och erfarenheter kommer tas tillvara för att utveckla tillgängligheten för vården.

En starkare karriärplats

Hallands roll som karriärplats kommer att stärkas, såväl i städer och tätorter som på våra landsbygder. Utanför städerna kommer platsutveckling och hållbar turism ge nya möjligheter till tillväxt och småskaligt entreprenörskap.

Samverkan och partnerskap inom och mellan aktörsgrupper gör oss flexibla och anpassningsbara, och vår historia av att bli starkare tillsammans är viktigare än någonsin. Människors handlingskraft och hälsa stärks, vilket också stärker hela Hallands välmående och ekonomiska handlingsutrymme.

Bästa livsplatsen 2035 ska gälla livet ut

Att åldras i Halland ska kännas meningsfullt och det ska finnas förutsättningar för att även våra äldre invånare ska kunna fortsätta att både forma sina egna liv och delta i samhällsutvecklingen.

En god hälsa hos invånarna innebär god livskvalitet, hög medellivslängd och låg sjuklighet så därför är det centralt att ge alla tillgång till en trygg och effektiv hälso- och sjukvård. God hälsa är dessutom en förutsättning för hållbar tillväxt och samhällsutveckling.

För att främja trygghet samt fysisk och psykiskt välmående i den åldrande befolkningen kommer vi att behöva lära oss ett mindre statiskt synsätt på ålder. Ett nytt sätt att prata om frågor som rör åldrande kommer dessutom att locka fram innovativa lösningar för att skapa inflytande.

Ett livs- och motståndskraftigt samhälle

Hela regionen kommer att vara ihopkopplat genom digital, teknisk och fysisk infrastruktur något som kommer att förenkla för individer och företag att bo och verka i hela Halland. Detta kommer även att leda till att fler platser blir attraktiva att bo och verka på.

Vi kommer att ta tillvara på estetiska, konstnärliga och kulturhistoriska värden för att skapa inkluderande, väl gestaltade och långsiktigt hållbara miljöer.

Samhället kommer att planeras utifrån ett helhetsperspektiv, där frågor rörande klimat, energi och andra resurser samspelar. Eftersom klimatet påverkas av de utsläpp som redan skett inkluderas klimatanpassningsåtgärder i samhällsplaneringen.

I Halland ska det vara lätt att leva ett hållbart vardagsliv och genom hållbar konsumtion och produktion kommer vi att minimera våra ekologiska fotavtryck. Förutsättningar ska skapas för en fossilfri och giftfri livsmiljö samt en i övrigt minimal negativ belastning på människor och miljö.

Möjligheter för innovation och utforskaranda

Genom satsningar på innovation och testarenor för innovativa lösningar kommer aktörer som vill visa på utforskaranda att kunna göra det genom medvetna prioriteringar, inköp och investeringar.

Vi kommer gemensamt att skapa en näringslivsutveckling som präglas av mer livsmedelsförädling, mer tjänsteutveckling och en snabb omvandling av nya insikter till nya erbjudanden.

Halland kommer att bli en destination för de som vill inspireras kring hållbar livsstil.

Ett inkluderande samhälle

Delaktighet och "tillsammansskap" kommer att vara avgörande framgångsfaktorer för den regionala hållbara utvecklingen. För att ta oss framåt och skapa handlingskraft kommer tilliten mellan människor, men också mellan människor och samhällsinstitutioner, vara avgörande.

Tillsammans kommer vi att vara bättre rustade för det oförutsedda samtidigt som vi kommer kunna skapa ett större handlingsutrymme att driva utvecklingen framåt i riktningen mot visionen.

Den globala överenskommelsen om hållbar utveckling och den grundläggande principen att ingen ska lämnas utanför har varit ramen för den utveckling som har skett i Halland. Den har pekat ut riktningen – att alla behövs och att det är viktigt att nå de som står längst ifrån samhällsutvecklingen först.

4 En påminnelse om hur det var när vi startade

I en tid av global pandemi, kantad av upprop för ökad jämlikhet och en mer hållbar livsstil inleddes resan för vår framtidsstrategi. Det var också året då människor, idéburen sektor och företag visade hur snabbt vi kan anpassa oss och hur flexibla vi kan vara när det verkligen gäller. När de fysiska mötena mellan människor begränsades så uppstod nya kreativa och digitala lösningar. Samtidigt tydliggjordes betydelsen av de fysiska mötena och de gemensamma upplevelserna.

Sjukvårdens rekordartade omställning

Vår sjukvård visade under denna unika situation också prov på sin förmåga att vara flexibel och uthållig. Vårdens stora omställningsförmåga när sjukvårdsbehovet snabbt förändrades, gjorde att Halland lyckades med en snabb omställning till nya rutiner, förändrade arbetsinsatser och samverkan över organisatoriska gränser.

Näringsliv och sjukvård i symbios

Erfarenheterna från pandemin gjorde det tydligt hur näringslivet kan stödja hälso- och sjukvården och att vårdens utveckling är en del av den regionala utvecklingen med innovativa lösningar som brobyggare.

Livet och det ekonomiska läget var gott

Halland stod stadigt i en tid där mångårig tillväxt sett till både människor och finanser hade gett oss en rad goda medelvärden att vara glada och stolta över. Sveriges högsta förvärvsfrekvens, Sveriges längsta medellivslängd, Sveriges högsta självskattade hälsa. Detta gav oss både skattekraft och människokraft för att växa och utvecklas – för den genomsnittliga hallänningen var livet i början av 2020-talet ganska gott att leva.

Men hur jämställt och jämlikt var det?

En stor utmaning för att uppnå visionen om den Bästa livsplatsen kvarstod dock – att fortsätta skapa fördelar av våra unika förutsättningar på ett sätt som gynnar alla hallänningar. Det halländska samhället präglas av ojämställda och ojämlika villkor där faktorer som kön, etnisk härkomst, sexuell läggning etc. ledde till sårbarhet för vissa grupper. Exempelvis hade kvinnor till majoritet fortfarande huvudansvaret för hem och barn. Det tillsammans med en könssegregerad arbetsmarknad i Halland skapade de högsta inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män i riket och ett ekonomiskt beroende för kvinnorna.

Befolkningen blev allt äldre

En ökad livslängd med en friskare äldre befolkning och ett lågt barnafödande ledde till att befolkningsstrukturen blivit allt mer ålderstyngd. De friska äldre hallänningarna blev allt fler men hade år 2020 inte alltid möjlighet att på sina villkor och med egen förmåga fortsätta bidra till den halländska samhällsutvecklingen. För den halländska tillväxten var de en outnyttjad resurs.

De 17 globala målen som riktmärke

Det förändringsarbete som inleddes 2020 hade sin utgångspunkt i den universella handlingsplanen med 17 globala mål för en ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar utveckling (Agenda 2030). Förändringsarbetet genomsyrades av ett rättighetsperspektiv som säkrar alla individers politiska och medborgerliga rättigheter, likväl de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna. Detta kommer till uttryck i den centrala principen att ingen ska lämnas utanför, som innebär att alla människor, överallt, ska kunna ta del av utvecklingens framsteg. Ingen ska lämnas utanför samhällsutvecklingen och vi ska sträva efter att nå de som är längst ifrån först.

I en halländsk kontext innebär principen ”ingen ska lämnas utanför” att tillsammans med och för invånarna utjämna spelplanen så att alla vi som bor i Halland kan förverkliga våra livsmål och bidra till samhällsutvecklingen på lika villkor. Det innebär även att vi gemensamt behöver skapa ett handlingsutrymme så att hallänningarna själva kan påverka sin livssituation och uppnå det de själva definierar som livskvalitet. Genom att ta vara på de styrkor som vi har utvecklat de gångna femton åren samt genom att möta utmaningarna med en ojämlig utveckling och klimatförändringar formar vi vägen mot en mer sammanhållen, motståndskraftig och anpassningsbar livsplats.

5 Ett gemensamt ramverk för Bästa livplatsen

Viktiga förutsättningar för att vi ska kunna utveckla Bästa livsplatsen är att vi klarar av att lära om, vågar göra på nya sätt, vågar skapa nya samarbetsformer och börjar förstå oss själva och vår omvärld. Och det är lättare sagt än gjort, förändringar känns nästan alltid skrämmande. Men beteendeförändringar är en avgörande faktor för att vi ska kunna nyttja våra goda förutsättningar och klara de miljömässiga och sociala påfrestningarna.

Vår strävan och vår ambition för den halländska regionala utvecklingen är att:

Använda den regionala utvecklingspotentialen, dvs. ekonomiska, miljömässiga och sociala styrkor, som drivkrafter för att tillsammans ta oss an våra utmaningar. Syftet är att skapa förutsättningar för dagens och morgondagens hallänningar att forma sina egna liv och att kunna bidra till en hållbar samhällsutveckling.

För att lyckas med vår övergripande strategiska utveckling ska vi:

- Ta tillvara de styrkor vi har utvecklat hittills
- Ta itu med våra utmaningar
- Ta oss an arbetet tillsammans

Ta tillvara de styrkor vi har utvecklat hittills

Vi är med rätta stolta över de framgångar vi nått och över våra signifikanta styrkor, men vi får inte bli bekväma. Bästa livsplatsen idag är inte nödvändigtvis bästa livsplatsen imorgon.

Vår region präglas av närhet, tillgänglighet och god livsmiljö

Var du än bor i Halland finns det en kommunhuvudort i närheten, även om det inte alltid är den egna kommunens huvudort. Detta ger oss möjligheten att knyta ihop stad och land på ett sammanhållet sätt, inte minst med hjälp av en utvecklad digitalisering.

Tack vare att det är enkelt att resa inom Halland och till närliggande arbetsmarknader utanför Halland blir regionen en sammanhängande helhet där det är lätt att förflytta sig utan att märka de administrativa gränserna vilket gynnar både den halländska och den sydvästsvenska utvecklingen.

Hallänningar upplever en relativt god folkhälsa, har en hög medellivslängd, upplever mindre stress än svensken i genomsnitt samt en högre grad av tillit och trygghet. Den höga förvärvsfrekvensen är sannolikt också en bidragande faktor till det goda välmåendet.

I Halland har vi en historia av att skapa utveckling tillsammans

Hallands strategiska läge i kombination med att vi är en mindre region, endast bestående av sex kommuner, ger oss en enorm styrka i den regionala samhällsutvecklingen. Den geografiska närheten kompletteras av en närhet när det gäller relationer. De korta avstånden och det begränsade antalet aktörer skapar goda förutsättningar för tillit och förtroendefullt samarbete.

En stark och diversifierad idéburen sektor med studieförbund, idrottsrörelse och andra organisationer samt folkhögskolor och folkbibliotek bidrar till den demokratiska utvecklingen i Halland. Även akademien spelar en viktig roll i samhällsutvecklingen, både sett till individens utveckling samt för näringslivets utveckling och innovationsförmåga.

Vår region är attraktiv och har förutsättningar för en hållbar tillväxt

Hela Halland växer, och erbjuder olika typer av livsmiljöer utifrån olika mänskliga behov. God livsmiljö erbjuds i en vid bemärkelse i Halland. Vår attraktivitet bygger på ett helhetsperspektiv där arbetsmöjligheter är en grundläggande förutsättning, som sedan byggs på med goda bostadsmiljöer, naturvärden, föreningsliv etc.

Den halländska arbetsmarknaden har under många år haft mycket god tillväxt, både vad gäller antalet anställda och lönsamhet. Strukturuomvandlingen i näringslivet, som pågår oavbrutet, har inneburit att Halland idag har en relativt bra fördelning mellan tillverkande företag, företag som tillhandahåller tjänster för lokal marknad och företag som arbetar med företagstjänster.

Vi har även tydliga möjligheter till en fortsatt och hållbar tillväxt där t.ex. skogens betydelse för klimatet kommer att bli ett viktigt instrument i arbetet inom den globala koldioxidutmaningen, dels som koldioxidfälla, dels som råvara för hållbara och resurssnåla material.

Ta itu med våra utmaningar

En central utgångspunkt för hållbar utveckling är att göra satsningar med kommande generationer i åtanke. Att investera i barns utveckling är en viktig väg till ett sammanhållet och motståndskraftigt samhälle med minskade skillnader i hälsa. Barn och ungas uppväxtvillkor och hälsa är en avgörande del i den regionala utvecklingsstrategin i Halland. En god start i livet syftar till barns och ungas möjligheter att växa upp med goda livsvillkor i ekonomisk trygghet och med positiva framtidsutsikter.

Stärka Halland genom en god och långsiktig ekonomisk utveckling

Uppväxten liksom tiden i livet när människor bildar familj är avgörande på många sätt. Från de första levnadsåren och genom livets olika skeden behöver hallänningarna möjligheter att klara skolan, välja utbildning, skaffa och behålla ett arbete, hålla sig anställningsbara, bilda familj och åldras med skälig inkomst och god och jämlik hälsa.

En stärkt, jämställd och jämlik sysselsättning som motor för välfärden

Ekonomi, och sysselsättningen i synnerhet, är en viktig motor för välfärden. Med andra ord blir sysselsättningsnivån och den arbetande befolkningen avgörande för välfärdens finansiering, inte demografin och befolkningsutvecklingen i sig.

Samtidigt kommer vi att behöva kompensera för företagens och den globala marknadens intensiva digitalisering och robotisering av sina produktionsprocesser så att olika befolkningsgrupper får möjligheter till sysselsättning och kan bidra till ekonomisk tillväxt utifrån sin egen kapacitet. På så sätt lämnas ingen utanför utvecklingen vilket här ger både individuell och samhällelig vinning.

Halland har en stor utmaning i att möjliggöra att alla hallänningar kan bidra till den ekonomiska utvecklingen på sina villkor. Den könssegregerade arbetsmarknaden, könssegregerade utbildningsval, ojämställda löneskillnader samt diskrimineringen av sårbara grupper på arbetsmarknaden är faktorer som kräver ett aktivt arbete med att stärka jämställda och jämlika förutsättningar för sysselsättning. När allt färre behöver försörja allt fler är det viktigt att vi säkerställer att alla som kan arbeta får möjligheten att göra det och bidra till välfärden.

Å ena sidan är den ekonomiska tillväxten är nödvändig för bibehållen välfärd. Å andra sidan innebär kraven på en alltmer utbildad och inkluderad arbetskraft att välfärden i sin tur blivit nödvändig för den ekonomiska tillväxten.

Skapa ett innovationsklimat som en förutsättning för hållbar samhällsomställning

En större andel äldre och en ökad livslängd är två av orsakerna till en växande efterfrågan på välfärdstjänster och en ökande total kostnad för vård och omsorg. Sjukdomar som tidigare var dödliga går idag att bota eller att leva med som kroniska.

Med en ökande livslängd uppstår nya sjukdomsmönster som kräver förändrade insatsområden för hälso- och sjukvården. Sjukvården kommer därför att behöva utveckla och förbättra omhändertagandet av äldre multisjuka invånare samt av cancerpatienter.

I en snabbföränderlig och uppkopplad värld spelar datadriven innovation och digitalisering en avgörande roll. Digitaliseringen är ett verktyg, en beteendeförändring och ett arbetssätt som kontinuerligt växer och utvecklas.

För att vi ska kunna nyttja digitaliseringens potential behövs samverkan och samordning mellan privat, offentlig sektor och idéburen sektor. Vi behöver därför skapa och upprätthålla ett innovationsklimat som möjliggör detta.

Möjliggöra kompetensomställning som matchar en föränderlig arbetsmarknad

Förändringar på arbetsmarknaden till följd av bland annat digitalisering, automation och artificiell intelligens påverkar kompetensbehovet i Halland fram till 2035 och därmed finns behov av kompetensomställning.

I och med en snabbt föränderlig arbetsmarknad finns det risk att personer vars kunskaper och färdigheter inte längre efterfrågas ställs utanför arbetsmarknaden, därför behövs både dialog mellan utbildningssystemet och arbetsmarknaden samt möjligheten att lära hela livet. Digitalisering kan här fungera som ett verktyg för att öka individens delaktighet, stimulera kunskapsutbyte, bidra till att lösa tillgängligheten och att sudda ut geografiska gränser.

En stabil kompetensförsörjning är en förutsättning för morgondagens hälso- och sjukvård. Prognoser för tillgången på arbetskraft inom dessa områden indikerar att den brist som finns idag kommer att kvarstå framöver. Det kommer att vara en utmaning att rekrytera och behålla personal med rätt kompetens samt att använda arbetsstyrkan på rätt sätt.

Verka för en jämlik och hälsofrämjande hälso- och sjukvård

När det gäller det ökade behovet av vård och omsorg behöver vi kunna säkerställa kvaliteten i vården samt tillgodose att den vård och behandling som ges erbjuds på lika villkor för alla oavsett vårdgivare. Kostnadsbesparingar kan möjliggöras genom den medicinteknologiska och digitala utvecklingen, inte minst genom minskad vårdtid.

Den informationsteknologiska utvecklingen förväntas ytterligare kunna minska kostnaderna. Det reducerar behovet av vårdplatser men kan också innebära ordentliga effektivitetsvinster inte minst för läkarbesök och kommunikation på landsbygden.

Ett ökat fokus på främjande och förebyggande arbete i kombination med tidig hälsovård minskar behovet av sjukvård senare i livet.

I en scenarioanalys med sikte på 2040 undersöktes hur den framtida hälso- och sjukvården skulle kunna se ut och vad som kan komma efterfrågas av våra invånare samt av de som kommer att arbeta i vården. Analysen visade att vården förväntas gå från reaktiv sjukvård till hälsofrämjande och förebyggande – dvs. proaktiv vård.

I analysen förutses även en ytterligare förskjutning mot nära och patientcentrerad vård. En framgångsfaktor som har identifierats för detta är att samarbeta över gränser och att arbeta för att kunna hantera förändringar samtidigt som organisationen utvecklas.

Stärka en hållbar närmiljö och en attraktiv livsmiljö i hela Halland

Det måste finnas förutsättningar i Halland att leva ett hållbart vardagsliv där vår konsumtion är eftertänksam och det ekologiska fotavtrycket är minimalt. En hållbar utveckling av hela Halland innefattar ett ökat fokus på cirkulär ekonomi, en ökad självförsörjningsgrad av livsmedel, regionala leverantörs- och produktionskedjor, en omställning till mer lokalt baserad förnybar energi, nyttjande av den digitala utvecklingen, samt en ökad regional sammanhållning. Likaså finns behov av än mer gemensamma projekt mellan akademi, offentlig, privat sektor och idéburen sektor.

Stad och landsbygd är ömsesidigt beroende av varandra och samspelet är avgörande för en hållbar utveckling i Halland. I Halland finns en närhet mellan boende, natur- och kulturupplevelser, arbete och utbildning - en förutsättning för en attraktiv livsmiljö. Närheten mellan stad och landsbygd ger också en bra grund till att utveckla tjänster och produkter inom grön tillväxt och grön omställning.

Främja klimatomställning för en god livsmiljö och livskvalitet

De klimatskadliga utsläppen måste begränsas för att minimera negativa effekterna av ett förändrat klimat. Samtidigt är klimatförändringarna redan ett faktum och därför behöver vi planera vårt samhälle för att hantera och anpassa oss till de effekter och samhällskonsekvenser som kan uppstå av ett förändrat klimat.

Vi behöver nyttja våra vattenresurser och använda dem på ett bra sätt för att tillgången på rent vatten ska motsvara vårt framtida behov. Genom satsningar på gröna värden stärks klimatanpassningsförmågan samtidigt som biologisk mångfald och folkhälsa och livskvalitet främjas. Vi måste lära oss att bruka våra naturresurser utan att förbruka dem.

En god livsmiljö möjliggör ett långt och hälsosamt liv. Tillgång till grönska, rent vatten och frisk luft möjliggör en god hälsa. Med god folkhälsa kan vi arbeta längre och bidra längre till den samhällsutveckling och den ekonomiska tillväxt vi vill se.

De satsningar vi gör ska präglas av helhetstänk

Hur vi planerar, hur vi bygger, hur vi förflyttar oss, hur vi utvecklar hälso- och sjukvården, hur vi konsumerar, hur vi odlar och förädlar, hur vi nyttjar skogen och hur vi transporterar gods behöver hänga samman med hur vi fördelar våra ekologiska, sociala och ekonomiska resurser.

Hallänningarnas resbehov ska stå i centrum för utvecklingen samtidigt som klimatsmarta satsningar i transportsektor fungerar som en katalysator för omställningsarbetet och påverkar resebehoven. Transportsystemet behöver än mer knytas ihop med annan samhällsplanering.

Människors hälsa, fria tid och den ekonomiska tillväxten behöver hänga ihop. När vi exempelvis utvecklar infrastruktur behöver vi se till att arbetsmarknaden växer och att allt från kulturliv till näringsliv är diversifierat. Större infrastrukturesatsningar kan överbrygga avstånd och utöka arbetsmarknadsregionerna.

Halland är idag en transportintensiv region, något som vi inte har full rådighet över. Det är därför viktigt att vår infrastruktur skapar förutsättningar för hållbart resande och hållbara transporter.

Stärka Halland genom demokrati och delaktighet

Den utvecklingsresa som vi står inför kräver en stabil grund av demokrati och tillit. Ordet demokrati används här inte enbart i betydelsen valdeltagande, utan snarare med utgångspunkten att det handlar om att göra tillsammans, ett grundantagande om att vi alla har ett ansvar för samhällsutvecklingen. Detta ansvarstagande kräver dock möjliggörandet för individen att se och ta sin roll, och en tillit till att engagemanget spelar roll och kan ge avtryck.

Främja delaktighet för att motverka ojämlikhet och ojämställdhet

Hallänningarna behöver ha inflytande över sin vardag och de sociala sammanhang de ingår i oavsett vilket kön, socioekonomi, funktionalitet de har eller var de väljer att bo och leva i regionen. För att människor ska känna meningsfullhet, både individuellt och tillsammans med andra krävs det också att alla former av diskriminering och exkludering kraftigt motverkas och att de mänskliga rättigheterna säkras.

Ett aktivt arbete med delaktighet ger våra barn och unga förståelse för andra människor och gör det möjligt att ta aktiv del i olika gemenskap. Satsar vi på livslångt lärande och bildning skapar vi bättre framtidsutsikter som möjliggör den sociala rörligheten.

När människors livsvillkor försämrats, och de därtill känner sig exkluderade och utan politisk representation, ökar behoven av erkännande och samhällelig tillhörighet vilket också är starkt kopplat till den geografiska platsen de lever och bor på.

Den utsatthet som ofta präglar storstädernas förorter men som också finns i delar av Halland är ett exempel på hur socioekonomiska och sociokulturella ojämlikheter påverkar varandra. Den fysiska platsen kan ha en större påverkan på människors känsla av delaktighet i samhällsutvecklingen än identitet och värderingar.

För att motverka Hallands ojämsställda och ojämlika utveckling mellan stad och landsbygd, kust och inland, hälsa, psykisk hälsa i synnerhet, försörjningsmöjligheter och inkomster, kommer det vara avgörande att vi arbetar med att öka tillit och trygghet för våra invånare och särskilt de som står längst ifrån utvecklingen.

Att förstärka tilliten ger en dynamisk samhällsutveckling

Avgörande för den samhälleliga tilliten, social tillit och för att legitimera våra gemensamma ansträngningar är hur vi bygger vårt samhälle, binder ihop stad och landsbygd, tillgängliggör offentlig service, skapar tillväxt och inkluderar människor att delta i samhällsutvecklingen.

Förhållandet fungerar även omvänt, tilliten i befolkningen är i sin tur avgörande för huruvida politiska beslut anses vara legitima, i vilken mån människor är beredda att delta i samhällsutvecklingen och en förutsättning för hela vårt välfärdssystem.

Det finns idag tendenser som visar att flera sårbara grupper, som de utanför arbetsmarknaden, personer med försämrad hälsa, och utrikes födda, i genomsnitt har lägre grad av tillit. För att kunna följa principen om att ingen ska lämnas utanför behöver vi nå de som står längst ifrån genom ett aktivt arbete med tillit. Att kunna skaffa sig en grundläggande digital kompetens är en förutsättning för att kunna ta del av samhällsutvecklingen på lika villkor. Därför behöver även den digitala klyftan minskas.

Verka för en god, jämställd och jämlik folkhälsa i Halland

Människors möjlighet att bidra i samhällsutvecklingen ska inte begränsas av funktionsförmåga eller i vilket skede i livet de befinner sig i. Det måste vara vår utgångspunkt i all regional samhällsutveckling. Det är viktigt att arbeta tvärsektoriellt, på flera nivåer utifrån olika gruppers behov. Vi behöver kunna erbjuda generella insatser till stora grupper av befolkningen men också väga räkta särskilt stöd där behoven är störst.

En god hälsa i befolkningen är en förutsättning för en hållbar samhällsutveckling. Halland har generellt en god hälsa i befolkningen, men skillnaderna i hälsa ökar mellan olika grupper. Ett hälsofrämjande samhälle som prioriterar insatser för en förbättrad folkhälsa gör att fler i befolkningen kan bidra till samhällets utveckling och ekonomiska tillväxt.

Ta oss an arbetet tillsammans

Den enda vägen till "Halland - Bästa livsplatsen" är den som bygger på ett gemensamt arbete. Det betyder nya arbetssätt och ett partnerskap i ögonhöjd där alla samhällets aktörer, en samlad aktörskraft, har ett handlingsutrymme att bidra till den halländska utvecklingen.

De komplexa samhällsutmaningar som följer i den allt snabbare utvecklingens spår kan bara formuleras och åtgärder definieras tillsammans med de som är berörda. Detta ställer krav på en myndighetsutövning som bygger på ett aktivt medskapande med invånarna.

Tillsammans i Halland

I en allt mer komplex värld blir det svårare för enskilda aktörer att klara sitt uppdrag på egen hand - och det finns därför stor potential i att involvera fler i såväl enskilda lösningar som i vår gemensamma samhällsutveckling. Därför ska vi bli ännu bättre på att ta del av varandras kunskap och kompetens, likaså att dela med oss av det vi vet och kan.

Offentlig sektor står inför ett stort omställningsarbete där partnerskap och nyttjande av den effektivitet, mobilitet och träffsäkerhet som finns i andra sektorer behöver öka. Detta kommer att innebära att sektorn behöver öppnar upp sett till både strukturer som förhållningssätt. Den privata sektorns mångåriga arbete med ”tillsammansskap” har skapat både utveckling och arbetstillfällen, och bör utvecklas och utvidgas än mer.

Akademien kommer att ha en stor roll i de behov av utveckling och tillgängliggörande av ny kunskap som de kommande åren kräver av oss.

Idéburen sektor har både genom sitt uppdrag och i sin kompetens en stor roll i att stärka och utveckla demokratin genom bildning och delaktighet. Den spelar också en viktig roll i att motverka ojämlikhet i samhället och kanalisera invånarnas synpunkter och intressen i den politiska processen.

Att skapa arenor där olika grupper och perspektiv kan mötas är en viktig väg framåt – både för att öka tilliten i samhället, men också för att bryta ensamhet.

Tillsammans med andra utanför Halland

Regiongränsen är en administrativ gräns och ska inte innebära ett hinder för invånare i deras möjlighet till arbete, utbildning eller liknande. Vi ska även fortsätta att bidra i och nyttja de strategiska allianser och samarbeten som förstärker Hallands utvecklingskraft tillsammans med andra regioner - såväl inom som utanför landets gränser.

Vi behöver knyta samman vår region både inom de geografiska gränserna men också med vår omvärld och tillsammans med våra invånare. Samplanering mellan olika aktörer är en förutsättning för en eftertänksam samhällsutveckling. Likaså behöver ett förstärkt gränsöverskridande nätverkssamarbete ske mellan städer och aktörer med liknande behov för att lära av varandra, ta stöd i varandra och på så sätt bygga strategiska allianser. Inte enbart för den halländska utvecklingen i sig men också för att utveckla förmågan att bidra till en bättre värld lokalt likväl som globalt.

Den globala överenskommelsen om hållbar utveckling ger oss både verktyg och ett gemensamt språk i detta arbete. Exempelvis tar klimatförändringarna inte hänsyn till geografiska gränser. Klimatarbetet behöver därför genomföras öppet, inkluderande och i kontinuerlig dialog på olika nivåer för att hitta lösningar och anpassa den regionala utvecklingen.

6 Tillvägagångssätt för hållbar och handlingskraftig regional utveckling i Halland

För att lyckas med visionen och den övergripande strategin har vi tagit fram fem ömsesidigt beroende tillvägagångssätt. De ska hjälpa oss att tillämpa hållbarheten i allt vi gör, från beslut och prioriteringar till åtgärder och enskilda insatser. De ska också påminna oss om att vi behöver arbeta tillsammans och utifrån ett helhetstänk för att nå framsteg i vårt regionala utvecklingsarbete. Strategiska allianser som är gränsöverskridande och funktionella gynnar vårt kommande utvecklingsarbete. Det ger oss större handlingsutrymme att påverka den hållbara samhällsutvecklingen på lokal, regional och internationell nivå.

1. Ingen ska lämnas utanför samhällsutvecklingen

Vi behöver säkerställa att de grupper av individer som står utanför samhällsutvecklingen nås genom våra prioriteringar, åtgärder och insatser. För att kunna uppnå detta behöver vi kontinuerligt uppdatera vår kunskap om hur olika grupper av individer påverkas av de beslut, prioriteringar, åtgärder och insatser vi gör.

Vi sätter människorna i centrum och inför varje prioritering, insats eller åtgärd analyserar vi vilka som berörs för att göra våra ansträngningar mer träffsäkra och effektiva. De mänskliga rättigheterna, som betonar allas lika värde, delaktighet och inflytande utgör en grund. Digitaliseringens möjligheter skapar förutsättningar för normbrytande tillgänglighet, inkludering, träffsäkerhet, närhet och effektivitet och används där det ger mervärde.

2. Bruka utan att förbruka ekologiska resurser

Vi behöver säkerställa att våra resurser hanteras på ett sätt som inte lämnar negativa konsekvenser för våra barn och barnbarn. Ett ansvarsfullt resursutnyttjande för att säkra miljö, folkhälsa, biologisk mångfald samt för att motverka klimatförändringar och social oro ska genomsyra alla våra ansträngningar och satsningar.

Den tekniska och digitala utvecklingen kan möjliggöra mer effektiva insatser för en ansvarsfull resursanvändning och smarta lösningar för nödvändig omställning. Vi tar stöd av den teknologiska utvecklingen där det ger mervärde.

3. Anpassa ekonomiska resurser efter olika behov

Vi behöver säkerställa att finanserna fördelas så att behoven som är störst nås av de ekonomiska prioriteringarna. Den ekonomiska tillväxten är nödvändig för bibehållet välstånd och kräver ett förändrat synsätt när det gäller sambanden mellan ekonomisk tillväxt och välfärd. Att nå de som står längst ifrån utvecklingen behöver spegla hur vi prioriterar finanserna och möjliggör för fler att bli självförsörjande för att bidra till vårt gemensamma välstånd.

Samspel mellan produktion och konsumtion behöver harmoniseras där ekonomin är medel för att uppnå målet med social sammanhållning och att det sker inom ramen för de

ekologiska resurserna vi förfogar över. Digitala möjligheter nyttjas för att effektivisera ett sådant arbete där det ger mervärde.

4. Samverka för genomförandekraft

Ingen aktör har ett ensamt ansvar, varken för strategin i sin helhet eller för de enskilda satsningarna (prioriteringar, åtgärder och insatser). Däremot har alla distinkta roller för Hallands gemensamma utveckling. Vi behöver samarbeta bortom gamla mönster av revirtänkande och gränsdragningar kring ansvar. Det handlar om förändrade synsätt och utvecklade sätt att styra och organisera i en ny tid.

Framöver krävs samarbeten över sektorsgränser, mellan organisationer, oberoende av kommungränser, som utgår från såväl vetenskaplig som erfarenhetsbaserad kunskap. Alla behöver inte vara med på allt och de som går före i utvecklingen ska driva och inspirera. Med det angreppssättet kommer olika aktörer i och utanför vår region samt våra invånare i Halland att få större handlingsutrymme att bidra till den halländska utvecklingen.

5. Tillämpa ett helhetsorienterat arbetssätt

För att möjliggöra hållbar utveckling i allt arbete vi gör behöver vi arbeta organiserat med att koppla våra enskilda satsningar till alla tre dimensioner av hållbarhet, ekonomisk, ekologisk och social. Vi ska alltid, i den mån det är relevant och ger mervärde, beskriva hur en enskild insats bidrar till helheten. Det ökar förmågan till både snabba och situationsanpassade insatser, med strategisk höjd och en omfattande omställning på så väl kort som lång sikt.



De halländska rösterna

– en kortfattad sammanställning av två år av samtal kring Hallands utveckling

I slutet av 2017 inleddes planeringen med att ta fram en långsiktig strategi för Hallands samhällsutveckling. För att få inspel från så många som möjligt har utgångspunkten för processen varit samtal och dialoger av olika slag – en process präglad av medskapande. Det har varit väsentligt både att nå ut till grupper som vanligtvis inte deltar i liknande samtal och att hitta fungerande former för diskussioner om dessa ganska abstrakta frågor.

Att samtalens mest intensiva fas sammanföll med pandemin och den sociala distans som då krävdes ledde till en flexibilitet i utformningen som gav oss viktiga lärdomar att ta med in i framtiden.

Samtalen påbörjades dock redan i inledningen av 2018, då med kommuncheferna och den politiska ledningen från de sex halländska kommunerna, som sedan kontinuerligt deltagit i både dialogen och utvecklingen av såväl process som produkt.

Under 2019 hölls ett lunch till lunchsamtal med 100 representanter från näringsliv, politik och offentlig sektor kring Halland som Bästa livsplats år 2035, med särskilt fokus på Halland som arbetsplats. Under 2019 hölls även dialoger med ett bredare urval av arbetsmarknadsaktörer, med idéburen sektor samt med regionpensionärsrådet. *Inkludering och helhetstänk* stod i fokus på utkomsten från alla dessa möten.

Från och med vintern 2019/2020 drog sedan medskapandeprocessen igång på allvar.

- Samtliga politiska partier som finns representerade i Regionfullmäktige har vid ett eller flera möten gett sina insikter och åsikter om Hallands utmaningar och de vägval som vi står inför.
- Idéburen sektor fortsatte att bidra till arbetet, dels i ett större dialogmöte, dels via enskilda personer generositet med sin tid och kunskap.
- Funktionshindersrådet både underströk och visade stort prov på värdet av helhetssyn och på att sätta människan i centrum.
- Arbetsmarknadens olika aktörer; fackförbund, Arbetsförmedlingen, näringslivsföreträdare och utvecklingsaktörer som Hushållningssällskapet, TEK och EMC har bidragit med många viktiga tankar kring samspel och gemensam förändringskraft. Landsbygdsföreträdare som LLUH och LRF har påmint om att hela Halland växer, och gett exempel på både utvecklingskraft och -hinder.
- Högsolan i Halmstad underströk vikten av ett offensivt förhållningssätt och av att dra nytta av våra befintliga styrkor.
- Länsstyrelsen har deltagit i både samtal och skrivprocess och har bidragit med engagemang och djup sakkunskap om klimat, jämställdhet och jämlikhet, samt Agenda 2030 som verktyg för förändring.

År 2035 kommer Hallands utveckling att ledas och drivas av en ny generation och därför var det av stor vikt för processen att få in röster från barn och ungdomar.

- Tack till alla de elever på Örnaskolan, Peder Skrivares gymnasieskola, Säröskolan, Smedingeskolan, Hålabäcksskolan, Sibbarps skola och Glänningsjö förskola som med liv och lust tog sig an våra stora och svåra frågor.

- Tack även till representanterna från LRF Ungdom, 4H och Hallands Skolidrott för era insikter om ungas vardag och Hallands utvecklingspotential som Bästa livsplats att växa upp på.

Tack även till de över tusen hallänningar som via Hallandspanelen, enkäter i Laholms byalag och via e-tjänsten på bastalivsplatsen2035.se delat med sig av sina bilder av Hallands styrkor och utmaningar, och vad som krävs av oss alla för att vi ska kunna kalla oss för den Bästa livsplatsen även om 15 år.

Via dialogprocessen har det blivit tydligt att Hallands olika nätverk till stor del består av en relativt homogen grupp av människor. Som exempel har vi i stort sett inte haft några representanter med annan etnicitet än svensk i de samtal som förts. På dialogmötet med Women on Wednesdays, ett nätverk som ska underlätta för kvinnor med utländsk bakgrund att komma in i det halländska samhället, lyftes denna utmaning genom följande citat: *"Det spelar nog särskilt stor roll i Halland där alla hör ihop. Kontaktmässigt är det sällan mer än en person mellan hallänningar, det är en helt annan situation jämfört med en storstad. Det gör att man hamnar utanför om man inte har detta kontaktnät."*

Nu har vi remissversionen av den regionala utvecklingsstrategin på plats och det är dags för nästa steg i medskapandeprocessen. Förhoppningsvis ger texterna ett bra underlag för spännande fortsatta samtal under hösten 2020. Tänk gärna till ett varv extra kring vem som bör inkluderas i dessa samtal för att ge fler perspektiv och fler röster. Från Region Hallands del står vi redo att stötta genom dialogunderlag, samtalsledning och stöd i dokumentation. Kontakta projektledare Emilie Widarsson med dina idéer och frågor på emilie.widarsson@regionhalland.se.